

LIBRIS

We know
books

© Editura EIKON

București, Calea Giulești 333, Sector 6,
cod poștal 031310, România

Difuzare / distribuție carte: 021 348 14 74
0733 131 145, 0728 084 802
difuzare@edituraeikon.ro

Redacția: 021 348 14 74
0728 084 802, 0733 131 145
contact@edituraeikon.ro
www.librariaeikon.ro

**Editura Eikon este acreditată de
Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS)**

ISBN general: 978-606-49-1495-8
ISBN vol. I: 978-606-49-1496-5

Sursă ilustrație copertă: Ady Setiawan / Pixabay
DTP: Mihăiță Stroe
Editor: Valentin Ajder

Luminița Aldea

*Ce dulci sunt
fructele amare...*

VOLUMUL I

E I K O N

București, 2025

LBRIS

We know
books

28.X.2008
CORNU LUNCII

Lecția de limba română

Profesoara Daria Irimescu se oprește din vorbit când realizează că nimeni nu o ascultă. Avea oră la o clasă de filologie, clasa a XII-a D, și făcea o scurtă recapitulare a curentelor literare deja studiate înainte de a trece la romantism. Puțini elevi răspundeau la întrebările despre umanism, clasicism, iluminism. Degeaba și-a dat toată silința și degeaba a făcut fișe cât mai schematice cu ceea ce trebuia să rămână în mintea fiecărui elev despre trăsăturile fiecărui curent literar și despre câțiva reprezentanți ai acestuia din literatura universală și din cea românească.

Când vede câțiva elevi căscând plictisiți – un elev din ultima bancă chiar se întinde în timp ce cască și îi pocnesc oasele – o apucă deznădejdea. I se pare că muncește în zadar și că nu are cui transmite pasiunea ei pentru cuvântul scris și pentru cărți. Degeaba le-a spus elevilor cuvintele lui Iisus: „Scris este că nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu” și a adăugat cuvintele ei că Iisus explică prin acest răspuns puterea cuvântului și taina literaturii, că nimic nu a vibrat în ei. Degeaba a vorbit despre forța literaturii ce vine din ceva misterios ce se află în chiar inima omului și că aceasta este nevoia de altceva și de mai mult, o căutare mereu reîncepută cu fiecare scriitor care punând mâna pe stilou simte că el e primul muritor ce face asta, căutare niciodată încheiată. Ce să înțeleagă bieții elevi cu blugi rupți și cercei în urechi și buze sau eleve cu buricul gol și fustițe de o palmă – era libertate și ea le dădea voie să umble așa sau cel puțin asta au înțeles

ele că înseamnă libertatea – despre ceea ce se ascunde dincolo de forma materială a cuvântului și anume, esența de natură spirituală, adică principiul ultim la Heraclit, rațiunea la Platon și Aristotel, Zeul la filozofii stoici, rațiunea divină la Philon sau că la Longinus cuvintele sunt „lumina gândurilor noastre” și că ele „ne farmecă și în același timp ne dispun către emfază, demnitate, sublim... stăpânind în toate chipurile cugetarea noastră”.

N-au înțeles nimic despre spațiul mioritic al lui Lucian Blaga și din pledoaria lui despre literatura națională care este cântecul de cuvinte ale unui popor și al felului său de a fi în lume...

Nu există literatură universală valoroasă care să nu aparțină mai întâi literaturii unui popor ale cărui spiritualitate și chintesență le prezintă lumii. Shakespeare e mai întâi englez și apoi al lumii, Goethe e în primul rând german. Balzac și Hugo sunt francezi. Eminescu e român. Ideea e că nu poți veni în literatura universală din neant. Trebuie să aparții unei culturi, unui pământ, unei națiuni. Făcând o analogie între cuvânt scris și sculptură aș spune că Brâncuși este al lumii prin arta sa, fiindcă este foarte, foarte român... le spunea ea elevilor plină de înflăcărare, dar un elev a întrerupt-o cu o întrebare cinică:

— Acum cine ne reprezintă în lume?... Tinerii ce fură în Germania? Țigani ce mănâncă lebede la Viena? Prostituatele ce au umplut trotuarele Europei? Dacă literatura e o reflectare a realității, atunci trebuie să apară cărți despre asta.

— Da, ai observat bine ce se întâmplă acum, dar nu numai aceste aspecte ne reprezintă în lume. Tabloul complet al zilelor pe care le trăim e format și din mame ce își lasă pruncii pentru a pleca la muncă prin străini, tați ce muncesc ca niște sclavi pentru a trimite o pâine acasă, tineri ce termină o facultate și pleacă la muncă prin străini și acolo acceptă orice muncă și uită tot ce au învățat în țară. Trăim vremuri grele și tabloul complet e mai amplu decât niște așchii de realitate pe care presa din Vest le bagă în ochii lumii ca imagine a noastră ca popor. Noi întregi suntem mai mult. De ce

te grăbești, dragul meu elev, să dai de exemplu hoți și prostituate și să mai și gândești – ce blasfemie! – că ei ne reprezintă în lume, că sunt imaginea noastră ca popor. De ce să nu gândești că imaginea noastră poate fi echipa olimpică de matematică a Universității Princeton, ce era alcătuită cândva numai din români? Sau că ne reprezintă în lume savanți ca Dan Brașoveanu și...

— Nu am auzit de el... auzi din clasă.

— Este un savant român ce a emigrat în SUA. Un specialist în aeronautică. El și cu un alt român, colegul lui, Constantin Sandu, vor revoluționa, când se vor aplica descoperirile lor, zborul spațial și cosmic. Se va vorbi de ei ca despre niște demni urmași ai lui Henri Coandă.

Elevii o priveau cu ochii măriți de curiozitate, dar și cu neîncredere. Le era greu să creadă că români de-ai lor sunt ași ai aeronauticii și ai explorărilor spațiale.

— Un proiect al lor poartă numele „Pasărea măiastră” – chiar ieri am citit ceva despre asta, continuă profesoara. E o navă interstelară ce este propulsată cu ajutorul accelerației gravitaționale. Savanții Constantin Sandu și Dan Brașoveanu au descoperit sistemul de a produce un câmp gravitațional artificial la bordul unei nave interstelare, apoi au dezvoltat tehnologia necesară pentru a o genera și controla. Beneficiile umanității de pe urma acestei descoperiri ar fi imense, iar pentru știință ar fi un pas înainte, pe care cu greu îl va mai egala cineva. Pot accelera cu sute sau mii de g (g este accelerația gravitațională), fără ca echipajul să sufere cel mai mic disconfort. Dacă o navă-rachetă clasică ar accelera cu 10 g, echipajul ar muri în mai puțin de douăzeci de minute. Din această cauză, o rachetă clasică ar avea nevoie de un an sau mai mult ca să se apropie de viteza luminii. O navă gravitațională ar putea face același lucru în câteva ore. Dacă o navă clasică ar pleca spre Alpha Centauri (cea mai apropiată stea, aflată la 4,3 ani lumină de Pământ), echipajul ar trebui să care la bord apă, hrană și aer pentru mai mulți ani, căci la bordul navei ar trece ani de zile până când nava ar ajunge la destinație.

În schimb, echipajul unei nave gravitaționale ar putea să plece cu mâinile în buzunare. La bordul navei lor ar trece numai câteva ore până când nava ar ajunge la destinație, deși pe Pământ ar trece cam zece ani. Navele gravitaționale pot schimba fulgerător direcția și viteza de zbor, de parcă ar fi obiecte fără inerție (așa după cum se zice că se manevrează OZN-urile). Pe scurt, sistemul gravitațional de propulsie e mai eficient decât cea mai perfecționată navă-rachetă imaginabilă. Teoretic vorbind, sistemul de propulsie gravitațional ar putea fi convertit într-un sistem de propulsie antigravitațional. Galaxia vecină Căii Lactee este Nebuloasa Andromeda, aflată la o depărtare de două milioane de ani lumină. O navă antigravitațională va putea străbate asemenea distanțe în numai câteva luni... Dacă România ar investi în proiectele acestor doi oameni, ar deveni liderul mondial al cercetării spațiale și al industriei aeronautice...

— Chiar e adevărat!? Întrebă cineva, întrerupând-o.

Și-a privit elevii. Pe fața lor vedea neîncredere. Daria a obosit brusc. S-a așezat la catedră cu capul în mâini. Suferea în tăcere, amintindu-și de toate orele în care a vorbit în zadar. Știa că se spune despre ea că este cea mai bună profesoară de limbă română a liceului, dar asta nu o mulțumea. Știa că a eșuat iar, așa cum eșuase mereu de-a lungul vieții ei. Stătea cu capul în mâini și nu avea curaj să-și privească elevii. Dacă i-ar fi privit și le-ar fi văzut ochii goi de înțeles ar fi început a plânge. Nu i-am putut învăța literatură și le vorbesc despre savanți români ce vor să cucerească spațiul cosmic... Sunt nebună...

...Prin anii '75, se făceau în orașe, de 1 iunie, de ziua copilului, spectacole frumoase cu dansuri populare, dans modern și cântece. Se făceau și concursuri de desene pe asfalt. Eu participam la cor și la desene. Cel mai popular concurs de desene era „Noi în anul 2000”. Câștigam mereu concursul. Desenam oameni cu aripi, oameni îngeri, oameni nemuritori, nave spațiale zburând între planete, așa cum mergeau autobuzele dintr-o localitate în alta, flori nemaivăzute și peisaje cu iarbă albastră – credeam că în anul 2000 iarba nu

va mai fi verde. Acum am treizeci și doi de ani, sunt în anul 2000 și nimic din ceea ce am desenat atunci nu s-a împlinit. Nu m-am imaginat în desen că voi fi profesoară în fața unor eleve tunse și fardate ca în revistele de modă și în care nu mai există firimitură de copil și de inocență, cu fustițe de o palmă, buric gol, blugi tăiați, cercei peste tot unde se poate găuri corpul, într-un efort diabolic de a compensa tot mai marele gol din interiorul sufletului cu o ținută cât mai șocantă. Nu-i emoție în ei, dar sunt cercei în buric, nu-i lacrimă, dar sunt blugi găuriți, nu-i vers de dragoste, dar sunt cercei în nas, în sprâncene, în buze și chiar și în limbă. Nu am avut atunci destulă imaginație să cred că ceea ce făcea bunica la porc, când chema pe cineva să-i pună belciug în bot ca să nu dărâme cotețul, își vor face și copiii în anul 2000. Credeam că lumea va merge în sus spre aspirații mai înalte, va căuta leacuri pentru boli și secretul fericirii, va pleca în cosmos ca în excursie sau la mare pe acele vremuri, dar chiar nu mi-am imaginat că va coborî, că va merge în jos, că îi va muri sufletul din el și că va rămâne din OM o carcasă goală. A, era să uit, aproape toți mestecă gumă de parcă ar rumea încontinuu. N-am visat asta când desenam pe asfalt... Nu am putut să-mi imaginez asta.

Dacă deschid ochii și îi privesc, văd creația noastră, copiii libertății, copiii democrației. Nu sunt vinovați ei, ci creatorul. Nu Dumnezeu, Doamne ferește, ci omul. Nu a venit din neant această modă, nu a înflorit spontan în ei acest stil. Cineva a sădit sămânța, a dat tonul la cântec, a stârnit avalanșa...

În clasă s-a făcut o liniște de mormânt. Copiii ce par a nu simți nimic simt totuși ceva. Plutește în aer, merge ca un abur spre inima lor durerea și deznădejdea profesoarei. Îi simt ca sentiment țișpătul mut: Sunt un profesor ratat!

În oceanul de liniște adâncă cineva o întreabă ceva și ea nu aude clar întrebarea. Ridică privirea pentru a-l vedea pe cel ce îi vorbește. E vlăjganul din fundul clasei ce a căscat și s-a întins de i-au trosnit oasele. Înainte de a-i auzi iar întrebarea vede pe fața lui îngrijorare.

— Vă este rău, doamnă profesoară?, repetă elevul întrebarea și în vocea lui e milă, grijă, deci sentimente omeneste normale. Înainte de a întreba a scos guma din gură și a ascuns-o în palmă.

Profesoara îl privește pe el, apoi întreaga clasă.

Vede pe chipul lor, în loc de gol, sentimente. Dă să spună: Să continuăm lecția, dar se oprește și se răzgândește. Era profesoara de română a acelei clase, dar era și diriginta lor. Voia pentru ei mai mult decât să le predea niște cunoștințe pe care nu le înțelegeau și nici nu le țineau minte prea mult timp. Acel „mai mult” însemna să-i facă oameni, să înțeleagă ce e viața și trăirea, valorile morale și căutarea unui sens în viață, mai înalt decât niște bulendre, bani și mașini. Acum era momentul: când le-a văzut sufletul pâlând sub armura aparentă a nepăsării.

— Nu mi-e rău. Sunt obosită. Obosesc vorbind singură. Nu vă place limba română, dar nici nu vă dați interesul prea mult să învățați sau să înțelegeți. Câte ore am făcut la curente literare?... Nu ați reținut prea mult...

Copiii pleacă capul rușinați. Și în rușinea lor ea vede o mică victorie. Sunt umani!, îi vine ei să țipe. În ea crește un val uriaș de iubire și de milă pentru ei.

... Ei sunt viitorul. Sunt oamenii de mâine... Ei vor duce omenirea mai departe...Nu am avut copii. Fostul meu soț nu a vrut. Dacă aș fi avut și fata mea ar fi avut fustiță de o palmă și ar fi fost tunsă aiurea, ce aș fi putut face?! Dacă băiatul meu ar fi molfăit încontinuu gumă, ar fi purtat blugi rupți și cercel pe nu știu unde, ce aș fi făcut?... Nu știu. Nu sunt o generație de elevi ratați, ci cred că mai întâi există o generație de părinți repetenți. Când totul se schimbă, când nu ai repere nici valori clare, e greu să educi copii și să-i crești. În ce să-i spui copilului să creadă, când nici tu, tată, nici tu, mamă, nu mai crezi în nimic?! Ce să admire, când nimeni nu admiră nimic?! Ce să respecte?! Ce să nu atingă?! Ce să fie sfânt!?!... Când trăim vremuri în care totul pare o apă și un pamânt...

Oftează și își învâluie elevii într-o privire încărcată de iubire.

— Să ne întoarcem la limba română. Astăzi vom învăța despre romantism. Acest curent literar se naște în Germania ca o reacție la clasicismul rațional și la iluminism. Clasicismul slujea binele și frumosul ce formau o unitate, iluminismul viza un scop politic – cum deja am învățat și am repetat chiar și astăzi. Oare romantismul ce o fi!?!... Ce trăsături are!?!... Hai să încerc să vă explic cât mai pe înțelesul vostru. Vă dau voie să spuneți că nu ați înțeles și mai încerc încă o dată. Dacă clasicismul reflectă realitatea, romantismul caută transcendența. Romantismul este revolta metafizicii împotriva fizicii, a sentimentului împotriva rațiunii, a infinitului în lupta cu finitul. Omul sătul de claritate rațională vrea să treacă dincolo de ea. Romantismul este o căutare a sufletului din om prin intermediul cuvântului.

Profesoara se oprește din vorbitul ei exaltat și își privește elevii. Pe fața lor se oglindește neînțelesul, dar și curiozitatea.

— Sătui de claritatea rațională a clasicismului ce a dominat aproape trei veacuri, se caută altceva, un ideal estetic, nu al conștiinței, căci ea e rațională, ci a sufletului. Sunt semne de preromantism, dar romantismul propriu-zis ia ființă la Jena în 1798 în jurul revistei *Atenaeum*, având ca întemeietori pe August Wilhelm și Friedrich Schlegel, pe filozofii Schelling și Schleiermacher, pe scriitorii Novalis, Ludwig Tieck și Clemens Bretano. În Anglia se naște acest curent prin William Wordsworth, iar în Franța Victor Hugo este cel mai ilustru reprezentant al romantismului. Clasicismul pune accent pe realizarea estetică; romantismul are ca unic țel căutarea absolutului. În noul curent se sparge rigoarea clasică și barierele tematice și formale. Antiteza este procedeu predilect. Personajele sunt „eroi excepționali în împrejurări excepționale”. Să notăm pe caiete cât mai schematic trăsăturile romantismului.

Profesoara dictează vorbind rar și copiii notează pe caiete: căutarea absolutului, primatul sentimentelor, percepția cosmosului și a totalității...

— Fac o paranteză aici; vă rog nu notați pe caiete, ci doar rețineți: Baader spune: „Numai Totul trăiește, fiecare individ nu trăiește